

Sven Marčelić¹

Odjel za sociologiju, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

Željka Tonković²

Odjel za sociologiju, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

Krešimir Krolo³

Odjel za sociologiju, Sveučilište u Zadru, Hrvatska

GLAZBENI UKUS I VRIJEDNOSNE ORIJENTACIJE MLADIH NA PRIMJERU SREDNJOŠKOLACA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

SAŽETAK: Članak se bavi analizom i interpretacijom rezultata istraživanja o odnosu glazbenog ukusa i vrijednosnih orijentacija kao nekih aspekata identiteta srednjoškolaca u Zadru. Istraživanje je provedeno 2014. godine metodom anketnog upitnika ($N = 868$) na uzorku polaznika trećih i četvrtih razreda srednjih škola u Zadru. Instrument se sastojao od odabranih skala vrijednosnih orijentacija, kulturnih preferencija, kulturnog kapitala i glazbenog ukusa. Podaci su obrađeni faktorskim i regresijskim analizama. Faktorske analize su se koristile kako bi se ustanovile specifične skupine glazbenih preferencija kod srednjoškolaca s obzirom na specifične odrednice vrijednosnih orijentacija, dok se regresijskim analizama nastojala ukazati značajnost i snaga pronađenih korelacija. Krajnji rezultati ukazuju na jasno grupiranje srednjoškolaca s obzirom na glazbeni ukus kao i ulogu vrijednosnih orijentacija na njegovo formiranje. Važnost nalaza i njihovih implikacija povezuje se u odnosu na šire društveno-kulturne procese i identitetske obrasce u Zadru i Hrvatskoj.

Ključne riječi: glazbeni ukus, vrijednosne orijentacije, mladi, identitet

UVOD

Glazbeni ukus se u sociološkoj literaturi smatra izrazito dobrim pokazateljem širih aspekata kulturne potrošnje, vrijednosnih stavova i kulturnog kapitala. Brojna istraživanja na ovu temu svoj teorijski i/ili metodo-

¹ e-mail: smarceli@unizd.hr

² e-mail: ztonkovi@unizd.hr

³ e-mail: kkrolo@unizd.hr

loški okvir uglavnom temelje na djelu Pierrea Bourdiea, osobito na knjizi „Distinkcija: društvena kritika suđenja“ (Bourdieu: 2011 [1979]), empirijskoj studiji kulturnog ukusa francuskog društva kasnih šezdesetih godina prošlog stoljeća.

Kada je riječ o srednjoškolskoj populaciji, glazbeni ukus je osobito važan jer ukazuje na šire procese od samog interesa za kulturu. Kroz različite glazbene žanrove iskazuju se i različiti supkulturni izričaji, koji u formativnoj dobi iz adolescencije igraju značajnu ulogu u identitetskoj slici mladih generacija (Luthar i Kurdija, 2011; Rössell, 2009). Stoga istraživanja kulturne potrošnje mladih osobito važnost stavljaju upravo na glazbu, što je slučaj i s ovim radom.

Prethodna istraživanja kulturne potrošnje mladih u Hrvatskoj (Tomić-Koludrović i Leburić, 2001; Ilišin i Radin, 2007; Ilišin i dr., 2013; Tonković, Krolo i Marčelić, 2014) ukazala su na povezanost između pojedinih tipova kulturnih preferencija i indikatora socioekonomskog statusa obitelji. Primjerice, utvrđeno je da su visokokulturne preferencije zastupljenije kod mladih s obrazovanim roditeljima u urbanim sredinama, dok se sklonost slušanju narodne glazbe može povezati s nižim socioekonomskim statusom obitelji, roditeljima nižeg stupnja obrazovanja, ruralnim rezidencijalnim statusom te religioznošću (Ilišin i Radin, 2007). Općenito uzevši, takvi nalazi upućuju na važnost obiteljske socijalizacije u procesu stjecanja kulturnog kapitala (Bourdieu: 2011 [1979]), što potvrđuju mnoga istraživanja (Nagel, 2010; ter Bogt i sur., 2011; Rössel, 2009).

S druge strane, takvi nalazi indikativni su i u kontekstu rasprava o retraditionalizaciji koja je zahvatila hrvatsko društvo i kulturu u devedesetim godinama dvadesetog stoljeća (Tomić-Koludrović i Petrić, 2007), a koja je utjecala na marginalizaciju urbano-alternativnih kulturnih tendencija i općeniti porast tradicionalnih i konzervativnih vrijednosti. Novija istraživanja mladih ukazuju na zadržavanje opisanih trendova društvene i kulturne homogenizacije (Ilišin i dr., 2013), dominaciju konvencionalnih i materijalističkih vrijednosnih orijentacija (Zdravković, 2014), kao i na prisutnost netolerancije (Bagić, 2011). Premda prethodna istraživanja u recentnoj hrvatskoj i u sociologiji prostora nekadašnje Jugoslavije (Luthar i Kurdija, 2011; Cvetičanin i dr., 2012) nisu podrobnije ispitivala odnos između različitih tipova glazbenog ukusa i vrijednosnih stavova mladih, ona pružaju dobru osnovu za daljnja empirijska istraživanja. Stoga će se ovaj rad u konstrukciji svoje metodološke komponente osloniti na već postojeće spoznaje, a nadopunit će ih detaljnijim uvidom u povezanost tipa kulturne potrošnje, kulturnog ukusa i različitih vrijednosnih dimenzija poput političkih stavova, tolerancije, religioznosti te tradicionalnosti i hedonizma.

METODE

Prikupljanje podataka

U istraživanju je sudjelovalo 868 učenika i učenica trećih i četvrtih razreda iz jedanaest srednjih škola na području Zadarske županije. Podaci su prikupljeni u studenom i prosincu 2014. godine grupnim, anonimnim i dobrovoljnim anketiranjem srednjoškolaca, koji su ispunjavali anketni upitnik za vrijeme školskog sata. Upitnik je ispunilo nešto više učenica (52,8%), te su učenici strukovnih škola nešto zastupljeniji u odnosu na učenike gimnazija (59,8% strukovne, 40,2% gimnazije).

Pregled mjernih instrumenata

Glazbene preferencije

Glazbene preferencije učenika operacionalizirane su pomoću instrumenta koji je mjerio učestalost slušanja različitih glazbenih žanrova. Pritom su učenici, na skali od 1 do 5 (1 – nikada, 5 – vrlo često) trebali procijeniti koliko često slušaju navedene glazbene žanrove. Rezultati eksplorativne faktorske analize glavnih komponenti uputili su na tri latentne dimenzije instrumenta koje zajedno objašnjavaju 55,7% varijance. Prvi faktor obuhvatio je pet čestica (rock ili blues, heavy metal i punk, jazz, indie glazba i klasična glazba) te je nazvan faktorom klasično-modernog glazbenog ukusa.⁴ Razmjerno visoko opterećenje na drugom faktoru imale su četiri čestice: domaća pop-rock glazba, domaća tradicijska glazba, domaća i regionalna alternativna glazba te narodna glazba i turbofolk. S obzirom da se radi o popularnim i narodno-zabavnim glazbenim žanrovima, nazvan je faktorom popularno-tradicionalnog glazbenog ukusa. Treći faktor okupio je tri čestice (elektronička glazba, hip-hop i rap, strana pop/komercijalna glazba) te je nazvan faktorom komercijalnog glazbenog ukusa.

Na temelju rezultata faktorske analize konstruirana su tri indeksa: indeks klasično-modernog glazbenog ukusa ($M = 7,92$; $SD = 2,61$; Cronbachov $\alpha = 0,741$), indeks popularno-tradicionalnog glazbenog ukusa ($M = 8,76$; $SD = 2,29$; Cronbachov $\alpha = 0,684$) i indeks komercijalnog glazbenog ukusa ($M = 6,81$; $SD = 1,79$; Cronbachov $\alpha = 0,605$). Indeksi predstavljaju agregatne rezultate na ukupno pet (klasično-moderna glazba), četiri (po-

⁴ Premda pojmovi klasičnog i modernog nose kontrastne konotacije, namjera ove terminološke odluke bila je ukazati na statističko povezivanje visoke kulture s određenim suvremenim glazbenim pravcima, s jedne strane, te na promjenu potrošnje određenih žanrova koji od komercijalnih postaju jače vezani uz sadržaj visoke kulture u procesu koji se obično naziva gentrifikacijom žanra, s druge strane. Pojmovi i klasičnog i modernog ovdje se čitaju primarno u opreci prema tradicionalnom.

pularno-tradicionalna glazba) odnosno tri čestice (komercijalna glazba) te pojedini rezultat na indeksu prvenstveno odražava učestalost slušanja pojedinih glazbenih žanrova, ali i njihovu raznolikost.

Vrijednosne orijentacije

U istraživanju je korištena Skraćena skala vrijednosti iz World Values Survey koja sadrži 10 čestica (Schwartz i sur., 2001).⁵ Struktura vrijednosnih orijentacija ispitana je eksplorativnom faktorskom analizom, metodom glavnih komponenti. Na temelju tih rezultata kreirana su dva aditivna indeksa: indeks tradicionalnih vrijednosti i indeks hedonističkih vrijednosti. Indeks tradicionalnih vrijednosti predstavlja agregatni rezultat na ukupno četiri čestice (vrijednosti sigurnosti, tradicije, konformizma i pomaganja drugima) (min = 4, max = 12; M = 8,45; SD = 2,05; Cronbachov α = 0,627). Indeks hedonističkih vrijednosti predstavlja agregatni rezultat na ukupno četiri čestice (vrijednosti hedonizma, avanturizma, postignuća i nezavisnosti) (min = 4, max = 12; M = 8,95; SD = 2,01; Cronbachov α = 0,629).

Politička orijentacija

Kako bi se ispitale političke orijentacije srednjoškolaca, korišteno je pitanje iz World Values Survey: U politici se obično spominje „lijevo“ i „desno“. Gdje biste sebe smjestili (od 0 – izrazito lijevo do 10 – izrazito desno). Podaci su rekodirani na način da su ispitanici podijeljeni u tri skupine (lijevo, desno, neopredijeljeni).

Tolerancija prema homoseksualnosti

Za ispitivanje tolerancije prema homoseksualnosti, korišteno je pitanje iz World Values Survey: Prema Vašem mišljenju može li se homoseksualnost uvijek opravdati, nikad se ne može opravdati ili nešto između? Podaci su rekodirani na način da su ispitanici podijeljeni u tri skupine (tolerantni, netolerantni, neopredijeljeni).

Religioznost

Kako bi se ispitala religioznost ispitanika, korištena su dva mjerena instrumenta: *religiozna samoidentifikacija*: (Neovisno o tome idete li u

⁵ Prijevod čestica preuzet je iz instrumenta koji je korišten u istraživanju Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar (*Pilarov barometar hrvatskoga društva* (2014). Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. Dostupno na <http://barometar.pilar.hr>).

crkvu ili ne, biste li se nazvali: 1. Religioznom osobom; 2. Nereligioznom osobom; 3. Uvjerenim ateistom; 4. Agnostikom; 5. Ne znam) i *učestalost pohađanja obreda* (Osim vjenčanja, pogreba i krštenja, koliko često pohađate vjerske obrede u posljednje vrijeme: 1. Nikada, gotovo nikada; 2. Rjeđe od jednom godišnje; 3. Jednom godišnje; 4. Samo za vjerske blagdane; 5. Jednom mjesečno; 6. Jednom tjedno; 7. Više nego jednom tjedno).

STATISTIČKA ANALIZA

Statistička analiza podataka odvijala se u nekoliko odvojenih postupaka. Prvo se pristupilo detaljnoj analizi distribucija frekvencija relevantnih varijabli i čestica kao i konstruiranih indeksa vrijednosnih orijentacija, nakon čega je uslijedilo ispitivanje bivarijatnim analizama te na kraju, radi veće robusnosti i multivarijatnim analizama u obliku linearno-regresijskih modela. Pregled distribucije pokazao je relativno normalnu distribuciju, bez većih odstupanja sa zadovoljavajućim rasponom varijacija. Skup prediktorskih varijabli u regresijskim analizama sastojao se od sociodemografskih varijabli (spol, vrsta škole, visina mjesečnih prihoda kućanstva, mjesto stanovanja), indeksa tradicionalnih i hedonističkih vrijednosnih orijentacija, političke orijentacije (lijevo i desno), tolerancije naspram osoba homoseksualne orijentacije te religijske identifikacije i učestalosti odlazaka na vjerske obrede. S druge strane, zavisne varijable koje su se testirale odnosile su se redom na indeks slušanja klasično-moderne glazbe i indeks slušanja tradicionalno-popularne glazbe.⁶

REZULTATI

Tablica 1 pokazuje kako su sociodemografski korelati, iako statistički značajni, niske razine objašnjavanja regresijskog modela za kriterijsku varijablu klasično-modernih glazbenih preferencija, dok skup varijabli vezanih za vrijednosne orijentacije povećava ukupno objašnjenje varijance za $R = 0,18$. Drugim riječima, ispitanici koji su skloniji više slušati klasično-modernu glazbu pokazuju veću sklonost postmodernim (hedonističkim) vrijednosnim orijentacijama, većoj toleranciji prema homoseksualnim osobama te su ujedno osobe koje se manje osjećaju vjernicima, što za sobom onda povlači i manje odlazaka na religijske obrede.

⁶ U rezultatima nisu prikazani rezultati linearno-regresijske analize za varijablu slušanja komercijalne glazbe jer se nije pokazala dovoljno robusnom, odnosno model je objasnio svega 7% varijance.

Tablica 1: Sociodemografski indikatori, indikatori vrijednosnih i političkih orijentacija kao korelati klasično-modernih glazbenih preferencija srednjoškolaca

	β_1	B	r
Spol (ženski)	-,074	-,106**	-,026
Gimnazija	,190**	,128**	,184
Mjesto (Zadar)	-,127**	-,076	-,146
Niski prihodi	,074	0,66	,019
Srednji prihodi			
Visoki prihodi	0,70	0,19	,042
$R^2 = 0,05^{**}$			
Politička orijentiranost (lijevo)		-,075	-,031
Politička orijentiranost (desno)		0,43	-,036
Indeks tradicionalnih vrijednosti		-,038	-,094
Indeks hedonističkih vrijednosti		,126**	,161
Homofilija		,148**	,258
Homofobija		-,068	-,226
Vjernici		-,161**	-,283
Vjerski obredi		-,107**	-,268
$R^2 = 0,18 \quad \Delta R^2 = 0,13^{**}$			
Napomene: β = standardizirani parcijalni regresijski koeficijent u završnom modelu; β_1 = standardizirani parcijalni regresijski koeficijenti u prethodnom modelu; r = koeficijent korelacije; R^2 = koeficijent multiple determinacije; ΔR^2 = promjena koeficijenta multiple determinacije; *p < 0,05; **p < 0,01			

Sociodemografski skup korelata se također nije pokazao relevantnim u odnosu na skup varijabli povezanih s vrijednosnim orijentacijama kada je u pitanju regresijski model za kriterijsku varijablu popularno-tradicionalnih glazbenih preferencija srednjoškolaca (Tablica 2). Za razliku od klasično-modernih glazbenih preferencija, primjetna je važnost tradicionalnih vrijednosnih orijentacija kao i snažniji iskaz netolerancije prema homoseksualnim osobama, te učestalije identificiranje vjernikom s učestalijim odlascima na vjerske obrede. Ovaj skup varijabli povećava koeficijent multiple determinacije za $R = 0,11$.

Tablica 2 Sociodemografski indikatori, indikatori vrijednosnih i političkih orijentacija kao korelati popularno-tradicionalnih glazbenih preferencija srednjoškolaca

	β_1	B	r
Spol (ženski)	,230**	,210**	,219
Gimnazija	-,023	,024	,012
Mjesto (Zadar)	,137**	,097**	,132
Niski prihodi	-,029	,006	,008
Srednji prihodi			

Visoki prihodi	-,008	0,014	-,024
$R^2 = 0,06^{**}$			
Politička orijentiranost (lijevo)		-,051	-,089
Politička orijentiranost (desno)		-,037	,009
Indeks tradicionalnih vrijednosti		,097 ^{**}	,244
Indeks hedonističkih vrijednosti		,085 ^{**}	,097
Homofilija		-,121 ^{**}	-,154
Homofobija		0,42	,105
Vjernici		,104 ^{**}	,239
Vjerski obredi		,156 ^{**}	,272
$R^2 = 0,17 \quad \Delta R^2 = 0,11^{**}$			
Napomene: β = standardizirani parcijalni regresijski koeficijent u završnom modelu; β_1 = standardizirani parcijalni regresijski koeficijenti u prethodnom modelu; r = koeficijent korelacije; R^2 = koeficijent multiple determinacije; ΔR^2 = promjena koeficijenta multiple determinacije; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$			

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

U ovome radu identificirana su dva modela glazbenog ukusa kod srednjoškolaca u Zadarskoj županiji: klasično-moderne glazbene preferencije i popularno-tradicionalne glazbene preferencije. Istraživanje je pokazalo kako su vrijednosni stavovi i glazbeni ukus povezani na način da se popularno-tradicionalne preferencije vežu uz konzervativnije stavove, a preferencije moderne i visoke kulture snažnije su povezane s liberalnijim i tolerantnijim stavovima.

Ta je povezanost u skladu s dosadašnjom literaturom na temu (Tomić-Koludrović i Leburić, 2001; Zdravković, 2014; Krolo, Tonković i Marčelić, 2014), ali evidentne su generacijske karakteristike koje se u promišljanju današnje situacije mladih moraju uzeti u obzir. Prije svega, vidljivo je da politička orijentacija u klasičnom smislu odnosa lijevo-desno ne doprinosi niti jednom od modela, što je konzistentno s tendencijama mladih u Hrvatskoj da ne iskazuju pripadnost nekom od ta dva politička pola u smislu službene politike (Ilišin i dr., 2013) i većina se deklarira kao apolitična.

S druge strane, premda se vrijednosna komponenta ne očituje kroz eksplicitan politički stav, možemo govoriti o konzistentnim odrednicama vezanim uz glazbeni ukus i kulturnu potrošnju. U društvu kao što je hrvatsko, koje je u vrijeme tranzicije prošlo kroz retradicionalizacije (Tomić-Koludrović i Petrić, 2007) i kao takvog ga karakterizira izražena nacionalna homogenizacija te naglašeni značaj religije, osobito je vidljiv utjecaj religijskih stavova, koji se pokazuju kao dobar prediktor.

Model popularno-tradicionalne glazbene preferencije uključuje povezanost prakticiranja religijskih praksi, identificiranja s vjerskim identitetom te negativan stav prema homoseksualnosti, kao i pozitivnu povezanost s indeksom tradicionalnih vrijednosti. Ovaj se vrijednosni sklop

adekvatno može opisati kao konzervativizam. S druge strane, model klasično-modernih glazbenih preferencija negativno je povezan s religijskim stavovima i praksama, a ujedno i pozitivno povezan sa stavovima prema homoseksualnosti, te se može opisati kao liberalan. Taj je model također pozitivno povezan i s pohađanjem gimnazije, što je također u skladu s dosadašnjim spoznajama (Hodžić i Bijelić, 2009; Bagić i dr., 2011).⁷

Obilježje popularno-tradicionalnog glazbenog ukusa jeste i visok rezultat na indeksu tradicionalnih vrijednosti, dok s druge strane oba ukusa pokazuju statistički značajnu povezanost s indeksom hedonizma. Ovaj se podatak može objasniti konstrukcijom suvremenog subjekta kao dijela potrošačkog društva (Featherstone, 1991), što se očituje u svim životnim stilovima mladih. Stoga se i u tradicionalnim životnim stilovima primjećuju elementi konzumerizma i vlastitog postignuća, koji su tipični produkti atomiziranog društva potrošača.

U rodnom smislu evidentno je da su srednjoškolke sklonije tradicionalnom obrascu, što je također konzistentno s prethodnim istraživanjima (Puzić i Bezinović, 2010; Krolo, Tonković i Marčević, 2014), a također se može tumačiti retradicionaliziranim kontekstom hrvatskog društva u kojem obitelj i tradicionalne rodne uloge dobivaju na značenju.

Konačno, kad se govori o samom obilježju glazbenog ukusa u užem smislu, vidljivo je kako se briše ili barem redefinira granica između „visoke“ i „niske“ kulture, ali na način da u sadržaj onoga što se smatra(lo) visokom kulturom (klasična glazba, jazz) ulaze žanrovi poput rocka, bluesa ili heavy metala, što znači da se promijenilo polje visoke kulture procesom „gentrifikacije žanrova“ (Luthar i Kurdija, 2011). Ovaj se trend potvrđuje i u drugim državama, a Coulangeon i Lemel (2007) pokazuju promjene u glazbenom ukusu u francuskom društvu, identificirajući slične procese i time dajući vremenski komparativnu perspektivu u odnosu na originalno Bourdieuovo istraživanje. Distinkcija se, prema njima, ne gubi u suvremenom potrošačkom društvu, ali se transformira na način da se kulturne kompetencije visokog ukusa primjenjuju i na drugačije žanrove, prethodno smatrane popularnom ili masovnom kulturom.

Literatura

- Bagić, D. (2011). *Odgaja li škola dobre građanine: studija o političkoj socijalizaciji hrvatskih srednjoškolaca*, Zagreb: GONG, Fakultet političkih znanosti.
- Bourdieu, P. (2011 [1979]). *Distinkcija. Društvena kritika suđenja*. Zagreb: Antibarbarus.
- Hodžić, A. i Bijelić, N. (2012). *Izvrštaj istraživanja o mišljenjima i stavovima prema homoseksualnosti u srednjim školama u Zagrebu*. Zagreb: Queer Zagreb.

⁷ Ovaj se podatak može objasniti i sociokulturnim kontekstom u kojemu se u gimnazije češće upisuju djeca bolje stojećih roditelja s višim kulturnim kapitalom (Matković, 2010).

- Coulangeon, P. i Lemmel, Y. (2007) Is 'distinction' really outdated? Questioning the meaning of the omnivorization of musical taste in contemporary France. *Poetics* 35: 93–111.
- Cvetičanin, P., Nedeljković, J. i Krstić, N. (2012). Social space in Serbia. U P. Cvetičanin (Ur.) *Social and Cultural Capital in Serbia*. (str. 5–24). Niš: Centre for Empirical Cultural Studies of South-East Europe.
- Featherstone, M. (1991). *Consumer Culture and Postmodernism*. London: Sage
- Ilišin, V., Bouillet, D., Gvozdanović, A. i Potočnik, D. (2013). *Mladi u vremenu krize*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja i Zaklada Friedrich Ebert.
- Ilišin, V. i Radin, F. (2007). *Mladi: problem ili resurs*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja.
- Luthar, B. i Kurdija, S. (2011). Razred in kulturne distinkcije. *Teorija in praksa*, 48 (4), str. 982–1003.
- Matković, T. (2010). Obrazovanje roditelja, materijalni status i rano napuštanje školovanja u Hrvatskoj: trendovi u proteklom desetljeću. *Društvena istraživanja* 19 (4/5): 643–667.
- Nagel, I. (2010). Cultural Participation Between the Ages of 14 and 24: Intergenerational Transmission or Cultural Mobility?, *European Sociological Review*, 26(5): 541–556. doi:10.1093/esr/jcp037.
- Pilarov barometar hrvatskoga društva* (2014). Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
- Dostupno na <http://barometar.pilar.hr>.
- Puzić, S. i Bezinović, P. (2011). Regionalne i rodne razlike u vrijednosnim stavovima srednjoškolaca u dvjema hrvatskim županijama: tranzicija, modernizacija i promjene vrijednosti. *Revija za sociologiju* 41 (2): 213–238.
- Rössel, J. (2009). Kulturelles Kapital und Musikrezeption. Eine empirische Überprüfung von Bourdieus Theorie der Kunstwahrnehmung, *Soziale Welt*, 60 (3), 239–257.
- Schwartz, S. H., Melech, G., Lehrnami, A., Burgess, S., Harris, M., Owens, V. (2001). Extending the cross-cultural validity of the theory of basic human values with a different method of measurement. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32, 519–542.
- ter Bogt, T. F. M., Delsing, M. J. M. H., van Zalk, M., Christenson, P. G. i Meeus, W. H. J. (2011). Intergenerational Continuity of Taste: Parental and Adolescent Music Preferences, *Social forces*, 90 (1): 297–319. doi: 10.1093/sf/90.1.297.
- Tomić-Koludrović, I. i Leburić, A. (2001). *Skeptična generacija: životni stilovi mladih u Hrvatskoj*. Zagreb: AGM.
- Tomić-Koludrović, I. i Petrić, M. (2007). Hrvatsko društvo – prije i tijekom tranzicije. *Društvena istraživanja*, 16 (4–5): 867–889.
- Tonković, Ž., Krolo, K i Marcelić, S. (2014). Glazbene preferencije i kulturna potrošnja mladih: razvoj tipologije na primjeru Zadra. *Revija za sociologiju* 44 (3) [prihvaćen za objavljivanje].
- Zdravković, Ž. (2014). *Medijska dimenzija životnih stilova studenata/ica kao pokazatelj razvojnog potencijala regije*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Sveučilište u Zadru, Zadar.

TASTE IN MUSIC AND VALUE ORIENTATIONS IN YOUNG PEOPLE: A CASE OF ZADAR HIGH SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT: *Main topic of this text is the presentation of the results from the survey research aimed at exploring the relation of taste in music with value orientations as an aspect of identity in high school students from Zadar. Research was conducted in 2014 using the quantitative survey method during which 868 respondents answers were collected on a representative sample of third and fourth classes of high schools in Zadar. Instrument consisted of selected scales of value orientations, cultural preferences, cultural capital and musical taste. Factor analysis was used in order to establish specific groups of musical preferences in high school students while considering specific determinants of value orientations. Regression analysis was conducted in order to establish the strength and relevance of established correlations. Results point to the clear grouping of high school students through specific taste in music as well as the role of value orientation in its formation. Importance of findings and their implications are considered in relation to broader socio-cultural and identity processes in Zadar and Croatia.*

Key words: *taste in music, value orientations, youth, identity*